

Vergaderjaar 1992–1993

22 543

Regelen betreffende een algemeen stelsel van erkenning van in de Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen behaalde hoger-onderwijsdiploma's waarmee beroepsopleidingen van ten minste drie jaren worden afgesloten (Algemene wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma's)

Nr. 7

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 20 april 1993

Met erkentelijkheid heeft ondergetekende kennis genomen van het eindverslag, uitgebracht door de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen. In het onderstaande wordt op de vragen ingegaan, waarbij zoveel mogelijk de indeling van het eindverslag wordt gevolgd. Bij deze nota is een nota van wijziging gevoegd.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie vragen informatie over de evaluatiegegevens die vanuit Nederland aan de Europese Commissie zijn gestuurd, met name over de wijze van implementatie en het functioneren van de nationaal coördinatoren. Ook de leden van de fractie van de VVD vragen of er sprake was van een eerste evaluatie en informeren tevens of deze gegevens bij deze nota naar aanleiding van het eindverslag aan de Kamer kunnen worden overgelegd.

Eind 1992 is een eerste evaluatie van de situatie in Nederland via onze Permanente Vertegenwoordiging aan de Europese Commissie aangeboden. Nederland heeft op tijd aan deze verplichting voldaan evenals, voor zover thans bekend, een klein aantal andere landen. Het zal naar verwachting enige tijd duren voordat de Commissie tot verwerking van de gegevens overgaat en de ontvangen gegevens verspreidt. Zodra dit is geschied, wordt u nader geïnformeerd.

Op de vraag van de leden van de fractie van het CDA wat de Nederlandse inbreng bij de evaluatie is geweest, kan worden gemeld dat er gegevens zijn verzameld met betrekking tot aanvragen van EG-onderdanen om in Nederland te worden toegelaten tot een alhier gereguleerd beroep. Aangezien deze aanvragen door de bevoegde autoriteiten alle materieel conform de richtlijn zijn behandeld, is de Nederlandse inbreng in de evaluatie dezelfde gebleken, als ware de richtlijn reeds formeel geïmplementeerd.

Vervolgens vragen de leden van de CDA-fractie zich af wat bedoeld wordt met de passage in de memorie van antwoord dat Nederland een

goede inbreng zou kunnen leveren bij het signaleren van knelpunten en problemen.

Hoewel in Nederland de richtlijn nog niet formeel is geïmplementeerd, kan in de meeste gevallen in feite wel worden gehandeld, als ware de richtlijn geïmplementeerd. De huidige regelgeving ten aanzien van bijvoorbeeld de onderwijsgevenden en de beroepen in de gezondheidszorg biedt daartoe een basis. Voor de onderwijsgevenden is zelfs – op basis van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op het hoger beroepsonderwijs – een tijdelijke (ministeriële) regeling getroffen, waarin eenzelfde procedure als in de onderhavige wet is neergelegd.

Bij de evaluatie van de situatie in Nederland zijn tot op heden op dit punt geen knelpunten geconstateerd. Alle aanvragen konden door de bevoegde autoriteiten in de geest van de richtlijn worden behandeld.

In de vergadering van nationaal coördinatoren kan Nederland deze praktische handelwijze naar voren brengen bij de bespreking van concrete knelpunten ten aanzien van een bepaald beroep, die mogelijk rijzen in de Lid-Staten die de richtlijn wel al formeel geïmplementeerd hebben, maar materieel nog niet.

Ten aanzien van de informatievoorziening vragen de leden van de fractie van het CDA zich af of de taak van de NUFFIC zich uitstrekt tot zowel de voorlichting als de algemene informatievoorziening en of de NUFFIC deze taak heeft ten aanzien van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

De NUFFIC vervult een algemene informatietaak ten aanzien van diplomavergelijking en waardering alsmede begeleiding van internationale uitwisselingsprogramma's, waarvoor de NUFFIC door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen wordt betaald. Hiervoor wordt binnenkort een bestuurlijke overeenkomst gesloten. Daarnaast verzorgt de NUFFIC in de vorm van het IRAS (Informatiecentrum Richtlijn Algemeen Stelsel) de informatievoorziening en voorlichting ten aanzien van de richtlijn. Deze informatievoorziening wordt verzorgd, uitsluitend onder verantwoordelijkheid van de nationaal coördinator, dus ten dienste van het totale veld, en niet voor een specifieke bevoegde autoriteit.

Op de vraag van de leden van de CDA-fractie of de vakministers als bevoegde autoriteiten niet verplicht moeten worden om aan de centraal te organiseren voorlichting en algemene informatievoorziening mee te werken, dient in de eerste plaats te worden opgemerkt, dat de nationaal coördinator op dit terrein geen bevoegdheden heeft. In de tweede plaats is het zo dat er volledige samenwerking bestaat tussen de verschillende vakdepartementen en de nationaal coördinator, en dat het IRAS tot op heden geen probleem heeft aan de te verstrekken informatie te komen.

Ten aanzien van de informatievoorziening zijn de leden van de fractie van het CDA van mening dat de informatie voor een ieder toegankelijk moet zijn, waarbij men positief staat tegenover een EG-databank.

Iedereen is het er over eens dat de informatie zo toegankelijk mogelijk dient te worden gemaakt en daaraan wordt hard gewerkt. Aan een databank op EG-niveau wordt thans ook gewerkt, doch bij de vulling van een dergelijk systeem moet in termen van jaren worden gedacht, reden waarom intussen op nationaal niveau ook wordt doorgewerkt aan een informatiesysteem.

De leden van de CDA-fractie informeren welke (soort) instanties eventueel bij algemene maatregel van bestuur als bevoegde autoriteit zouden kunnen worden aangewezen. Tevens vragen de leden van de fractie van het CDA of juist vanwege de mogelijkheid van het aanwijzen van een andere instantie dan een vakminister als bevoegde autoriteit, niet toch artikel 1, onder d, van de richtlijn (dat over «chartered bodies» gaat) ook implementatie in de onderhavige wet behoeft.

Artikel 1, onder d, heeft betrekking op reglementering van beroepen en niet op bevoegde autoriteiten. Bevoegde autoriteiten dienen op grond van artikel 9 van de richtlijn te worden aangewezen. Zij nemen beslissingen in het kader van de richtlijn. Het aanwijzen van een andere instantie dan een vakminister als bevoegde autoriteit is een aangelegenheid van de desbetreffende minister. Of hij daartoe een beroepsvereniging uitkiest, zoals bijvoorbeeld de Orde van Advocaten, dan wel een andere instantie staat volledig open. Indien een minister van mening is dat de desbetreffende instantie de beslissing tot het al dan niet uitreiken van een EG-verklaring op een verantwoorde wijze zal kunnen nemen, kan hij die instantie in bedoelde algemene maatregel van bestuur doen opnemen.

De leden van de fractie van de PvdA betreuren het dat niet is voldaan aan het advies van de Europese Commissie van 15 oktober 1992 om de richtlijn binnen een bepaalde termijn geïmplementeerd te hebben.

In het advies werd gesteld dat de implementatie van de richtlijn binnen twee maanden na de datum van het advies (dat wil zeggen voor 15 december 1992) diende te zijn voltooid. Het advies van de Europese Commissie was evenwel gedateerd op een tijdstip waarop het wetsvoorstel reeds enige tijd bij Uw Kamer aanhangig was. Ondergetekende sluit zich in dit verband aan bij de verbazing die de leden van de fractie van de VVD over het advies alsmede over het karakter ervan hebben uitgesproken.

Ondergetekende sluit zich tevens gaarne aan bij het standpunt van de leden van de fractie van de VVD, waarbij wordt aangedrongen op een snelle afronding van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel.

De leden van de VVD-fractie verbazen zich over het met redenen omkleed advies van de Europese Commissie naar aanleiding van het feit dat Nederland nog steeds de richtlijn niet formeel heeft geïmplementeerd.

Zij informeren of op het advies is gereageerd en wat daarvan het resultaat is.

Genoemd advies van oktober 1992 is een logisch gevolg op de ingebrekestelling ex artikel 169 van het EEG-Verdrag, die Nederland in dit verband in de zomer van 1991 heeft ontvangen. De volgende stap is dat de Commissie de Staat der Nederlanden voor het Europese Hof van Justitie daagt. In de Nederlandse reactie op het advies wordt beaamd dat de formele implementatie weliswaar nog niet is geregeld, maar ook wordt aangegeven dat de implementatie tot nu toe wel materieel plaats heeft. De Commissie heeft bij brief van 12 maart 1993 gemeld niet van plan te zijn het gemotiveerd advies van oktober 1992 te herzien. Als argumentatie wordt gewezen op jurisprudentie waaruit blijkt dat een Lid-Staat verplicht is binnen de gestelde termijn een richtlijn zodanig te implementeren dat wordt voldaan aan de eis van rechtszekerheid. Dit dient te worden gerealiseerd door omzetting van de bewoordingen van

de richtlijn in bepalingen met een dwingend karakter. Daartoe dient het voorliggende wetsvoorstel.

De vraag van de leden van de VVD-fractie over de evaluatiegegevens is reeds beantwoord bij een soortgelijke vraag van de leden van de fractie van het CDA.

De leden van de fractie van de VVD vragen zich af of bij verdere integratie van en in Europa met verschillende (beroeps)systemen kan worden verdergewerkt.

Ondergetekende wijst in dit verband in het bijzonder op de artikelen 126 en 127 van het Verdrag van Maastricht. Het is de specifieke bevoegdheid van de Lid-Staten om de eigen nationale structuren, waaronder ook die van de beroepsopleidingen vallen, in te richten naar de bestaande nationale tradities. De beide genoemde artikelen voorzien wel in de mogelijkheid om tot samenwerking te komen. Het is in ieder geval niet de bedoeling en het voornemen van de regering om tot harmonisatie van opleidingen te komen.

Voorts vragen de leden van de VVD-fractie zich af of de kwestie van het functioneren van deze systemen van beroepsverenigingen in de Gemeenschap in de Europese ministerraad aan de orde is geweest of zal komen.

Ondergetekende tekent hierbij aan dat dit tot op heden nog niet het geval is geweest. De richtlijn is pas korte tijd van kracht en pas zeer recent heeft er een eerste evaluatie plaatsgehadt van het stelsel. De kwestie van de harmonisatie staat voorsnog niet op de agenda van de Raad. Gelet op het standpunt dat zowel de Commissie als de Raad op dit terrein bij het totstandkomen van de onderhavige richtlijn hebben ingenomen – namelijk het verlaten van de weg van harmonisatie van opleidingen – ligt het niet in de lijn der verwachtingen dat dit binnenkort zal geschieden.

De leden van de VVD-fractie vragen of de beslistermijn van vier maanden in alle Lid-Staten wordt gehanteerd.

In artikel 8, tweede lid, van de richtlijn wordt een uiterste termijn van vier maanden genoemd. Het is erg moeilijk om er achter te komen welke termijnen daadwerkelijk worden gehanteerd. De verschillende Lid-Staten implementeren de richtlijn op verschillende wijze. Nederland heeft gekozen voor een algemene wet, terwijl andere landen hebben gekozen voor afzonderlijke aanpassing van die wettelijke regelingen waarbij voor de betrokken beroepen de toelating is geregeld. Daarbij kunnen zelfs verschillen optreden tussen behandelingstermijnen gehanteerd door de verschillende bevoegde autoriteiten binnen een en dezelfde Lid-Staat. Voorzover was na te gaan, hebben Ierland, Portugal en de Bondsrepubliek in het algemeen de termijn van vier maanden gehanteerd.

De leden van de VVD fractie betreuren het feit dat andere Lid-Staten niet informeren naar de regelingen in Nederland.

De meeste landen hebben inmiddels de richtlijn (formeel) geïmplementeerd en formeel is de implementatie in Nederland nog geen feit. De vragen om informatie vanuit de andere Lid-Staten komen meestal van individuele EG-onderdanen. De informatievoorziening is de verantwoordelijkheid van de nationaal coördinator, in Nederland in casu de Minister van Onderwijs en Wetenschappen. Waar nodig kan in het kader van de

groep van nationaal coördinatoren informatie worden uitgewisseld om de coördinatie op EG-niveau te bevorderen. Het lijkt derhalve niet opportuun dit punt op ministersniveau te bespreken.

De leden van de fracties van D66 en van Groen Links constateren dat het onderhavige wetsvoorstel alleen van toepassing is op EG-onderdanen en willen weten welke bezwaren er zijn om op een of andere manier de diploma-erkenning die dit wetsvoorstel regelt van toepassing te laten zijn op iedereen met een hoger onderwijsdiploma uit een van de Lid-Staten.

Conform de bepalingen in het EEG-verdrag hebben alle rechten en voordelen die voortvloeien uit het EEG-verdrag en nadere regelgeving alleen betrekking op de onderdanen van de EG-Lid-Staten. Artikel 2 van de richtlijn stelt duidelijk dat de richtlijn van toepassing is op onderdanen van de Lid-Staten. Het Europees Gemeenschapsrecht kent dus ook hier niet een recht toe aan mensen die geen onderdaan van een EG-staat zijn.

Indien Nederland zou besluiten tot eenzijdige wijziging, heeft dat drie nadelen.

In de eerste plaats zouden buitenlanders met een EG-diploma uit een andere Lid-Staat weliswaar een EG-verklaring kunnen aanvragen en die op grond van hun opleiding wellicht ook kunnen krijgen, maar daarmee is nog niet gezegd dat ze vervolgens in ons land kunnen gaan werken. Aangezien zij geen EG-onderdaan zijn, zijn zij immers niet verzekerd van een verblijfsvergunning. Zij zullen die op de gebruikelijke wijze moeten aanvragen en zij zullen in dat opzicht niet anders worden behandeld dan andere buitenlanders van buiten de EG.

In de tweede plaats zou een aanzuigende werking richting ons land kunnen ontstaan van niet-EG-onderdanen met een EG-hoger-onderwijsdiploma, waardoor meer aanvragen voor een EG-verklaring worden ingediend. Daardoor komt meer werkdruk te liggen bij de bevoegde autoriteiten, terwijl zoals hiervoor gesteld, het niet zeker is dat de migranten ook daadwerkelijk gebruik zullen kunnen maken van hun eventuele EG-verklaring.

In de derde plaats zouden buitenlanders met een Nederlands diploma niet geholpen zijn, aangezien zij in een andere Lid-Staat niet op grond van de richtlijn worden beoordeeld. Hiermee is tevens het principe van de reciprociteit verdwenen.

De leden van de fractie van D66 refereren aan de positie van beroepsverenigingen. Zij vragen waarom ten aanzien van de positie van met name de Federatie van Belastingadviseurs een standpunt wordt ingenomen dat afwijkt van dat van het Directoraat-Generaal voor de Interne Markt en Industriële Zaken van de Europese Gemeenschappen.

Het feit of bij deze Federatie sprake is van een exclusief recht van beroepsuitoefening, is – anders dan de Federatie kennelijk meent – niet relevant voor de beantwoording van de vraag of hier sprake is van een «chartered body» in de zin van de richtlijn. Bepalend voor het antwoord op die laatste vraag is namelijk wie verantwoordelijk is voor de reglementering van het desbetreffende beroep. In Nederland is dat de overheid. Bovendien is van belang of een dergelijke vereniging zelfstandig (dus niet onder verantwoordelijkheid van de overheid) diploma's mag uitreiken. Bij deze Federatie is dat, net als bij andere beroepsverenigingen in Nederland, niet het geval. Dat betekent dat deze Federatie weliswaar aan bijna alle voorwaarden die de richtlijn in artikel 1, onder d, opsomt, voldoet, maar dat het meest essentiële kenmerk ontbreekt. Het betreft, zoals de richtlijn dat noemt, de «specifieke vorm van erkenning» door de nationale overheid (waarbij wordt bepaald dat de vereniging kan reglementeren en zelfstandig diploma's mag uitreiken).

2. Reikwijdte richtlijn en wet

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de regering verwacht dat Lid-Staten zich meer terughoudend zullen gaan opstellen ten aanzien van de reglementering van beroepen. Men is van mening dat actie zou moeten worden ondernomen om te komen tot een meer gelijke mate van reglementering.

Bij het verzamelen van feiten ten behoeve van meergenoemde evaluatie is naar voren gekomen dat de reglementering in de verschillende landen over het algemeen plaats heeft in dezelfde maatschappelijke sectoren, dat wil zeggen beroepen in de paramedische sector, juridische beroepen en de beroepen van onderwijsgevenden. De discrepantie is derhalve minder groot dan de aantallen opgegeven gereglementeerde beroepen doen vermoeden. Deze discrepantie in aantallen ligt veelal in de andere manier van tellen (Luxemburg kent één beroep onderwijsgevende, Nederland telt onderwijsgevenden op ieder onderwijsniveau en voor ieder vak apart).

De leden van de fracties van het CDA en van de PvdA willen graag geïnformeerd worden over de stand van zaken in de diverse Lid-Staten met betrekking tot beperking van het aantal beroepen met een nationaliteitsvereiste.

Over dit onderwerp is op dit moment nog geen vooruitgang te melden. Dergelijke discussies vergen bijzonder veel tijd. In de memorie van antwoord is weergegeven dat dit onderwerp een aandachtspunt is voor de Commissie, en dat is het nog steeds.

De leden van de fractie van de PvdA vragen zich tevens af in hoeverre een door de Commissie in Brussel te realiseren informatiesysteem spoort met een haalbaarheidsonderzoek aangekondigd in de Nota Grenzen Verleggen.

Waar het in de richtlijn gaat om kwalificaties gerelateerd aan gereglementeerde beroepen, heeft de conceptie van de in de nota Grenzen Verleggen genoemde European Council for Vocational Qualifications betrekking op het in algemene zin – tegen betaling – laten waarderen van behaalde diploma's of getuigschriften. Centrale informatieverzameling kan daarvoor dienstig zijn en afstemming tussen verschillende initiatieven is dan ook aangewezen. In de te houden haalbaarheidsstudie naar behoeften en feitelijke stand van zaken op dit terrein zal daar rekening mee worden gehouden.

De leden van de PvdA-fractie vragen om helderheid aangaande het onderscheid tussen beroepen ten behoeve waarvan erkenning in het kader van de Wet op de erkende onderwijsinstellingen plaatsvindt en gereglementeerde beroepen.

De erkenning in het kader van de Wet op de erkende onderwijsinstellingen heeft betrekking op instellingen, voor zover zij onderwijs verzorgen dat binnen de reikwijdte van die wet valt. Deze erkenning heeft derhalve alleen betrekking op (een deel van) het door die instellingen verzorgde onderwijs, en heeft niets te maken met de beroepen die men met een diploma van een erkende instelling zal gaan vervullen. De erkenning is uitsluitend bedoeld als een kwaliteitsgarantie van de overheid voor onderwijs dat niet door de overheid wordt bekostigd.

Een gereglementeerd beroep is een beroep waarvoor om welke reden

dan ook wettelijk is geregeld welke eisen gesteld worden aan iemand die dat beroep wenst uit te oefenen. Deze eisen kunnen liggen op het terrein van vereiste diploma's, bewijs van goed gedrag, nationaliteitsvereiste, en dergelijke. Het gaat hier om een garantie ten aanzien van de kwaliteit van de uiteindelijke beroepsuitoefening.

De leden van de fractie van de PvdA missen duidelijke criteria op grond waarvan een bevoegde autoriteit wordt aangewezen.

In principe behoeft aanwijzing van een bevoegde autoriteit niet te geschieden, aangezien de minister die verantwoordelijk is voor de reglementering van een bepaald beroep uit dien hoofde de bevoegde autoriteit is. Alleen in het geval dat een minister de taak van bevoegde autoriteit wenst te delegeren kan er sprake zijn van aanwijzing, doch deze situatie heeft zich in Nederland tot op heden niet voorgedaan.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af hoe het gesteld is met de toelating van EG-onderdanen tot beroepen die niet onder de richtlijn vallen.

In het geval dat een beroep niet onder de onderhavige richtlijn valt, moet onderscheid worden gemaakt tussen beroepen:

- a. waarvoor een specifieke richtlijn is opgesteld,
- b. die onder de inmiddels door de Raad van de Europese Gemeenschappen vastgestelde tweede richtlijn algemeen stelsel vallen, en
- c. die niet gereguleerd zijn.

Het geval van de specifieke richtlijnen spreekt voor zichzelf.

Ten aanzien van de implementatie van de tweede richtlijn algemeen stelsel, die een aanvulling behelst op de onderhavige, is inmiddels een wetsvoorstel opgesteld, dat binnenkort aan Uw Kamer zal worden aangeboden. Onder de tweede richtlijn vallen gereguleerde beroepen, waarvoor in een wettelijke regeling een nationaal diploma wordt vereist van hoger-onderwijsniveau (hoger onderwijs met een cursusduur van minder dan drie jaar) of van lager niveau.

Voor de onder c bedoelde beroepen zijn EG-richtlijnen niet noodzakelijk, zij vallen onder de algemene regel van artikel 48 of artikel 59 EEG-verdrag, te weten het vrije verkeer van personen en diensten.

De vraag van de leden van de fractie van Groen Links over een eventuele uitbreiding van de reikwijdte van het wetsvoorstel tot alle personen met een EG-hoger-onderwijsdiploma, is reeds beantwoord bij een soortgelijke vraag van de leden van de D66-fractie.

3. Toelating

De leden van de fractie van het CDA zijn het niet eens met het feit dat het overschrijden van de beslistermijn leidt tot een afwijzing (zie artikel 12, tweede lid, van de wet). Het in beroep gaan geschiedt dan tegen een ongedocumenteerde beslissing. Zij vragen het wetsvoorstel zodanig te wijzigen dat overschrijding van de vier-maanden-termijn onmogelijk wordt.

De onderhavige bepaling wordt door de bij deze nota gevoegde nota van wijziging uit het wetsvoorstel geschrapt. De reden daarvoor is dat de bepaling overbodig is geworden nu de Algemene wet bestuursrecht een algemene regeling geeft voor die gevallen waarin een beslistermijn wordt overschreden.

Daarnaast is het zo dat de enige wijze om te bereiken dat overschrijding van de beslistermijn onmogelijk wordt, zou zijn het

opnemen van een bepaling waarin wordt geregeld dat overschrijding resulteert in een toewijzing. Ondergetekende merkt hierover het volgende op.

In de eerste plaats zouden door die wijziging onaanvaardbare situaties kunnen ontstaan. Het is dan immers mogelijk dat mensen wier opleiding wel degelijk wezenlijke verschillen vertoont met de hier te lande in regelgeving vereiste opleiding, toch zonder meer moeten worden toegelaten tot het beroep. De beroepen waar het hier om gaat, zijn evenwel niet voor niets gereguleerde beroepen. Met het oog op de kwaliteit van de beroepsuitoefening heeft de overheid het noodzakelijk geacht eisen te stellen aan de opleiding. Het opnemen van een bepaling als hiervoor aangegeven, ondergraaft de reglementering.

In de tweede plaats heeft een bevoegde autoriteit het niet zelf volledig in de hand binnen welke termijn een gefundeerde beslissing kan worden genomen. Het onderzoek naar de verschillen tussen de gevolgde en de vereiste opleiding wordt meestal uitbesteed aan derden. In de aanloopfase, waarin thans ervaring wordt opgedaan met het systeem, blijkt dat bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen de termijn soms met een paar weken wordt overschreden. Reden daarvoor is dat het vaak om nu nog onbekende buitenlandse opleidingen gaat, waardoor het onderzoek wat langer tijd vergt. Aangezien het om zeer vele beroepen en om een veelvoud daarvan aan opleidingen gaat, is het zeer tijdrovend om een totaalbeeld van alle opleidingen in de EG te krijgen. Dat is een kwestie van jaren. Bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is inmiddels de beslistermijn teruggebracht tot een aantal weken. Daar gaat het om aanzienlijk minder beroepen en veel minder opleidingen, die thans allemaal in kaart zijn gebracht, waardoor het nemen van een beslissing een vrij eenvoudige aangelegenheid is geworden.

De leden van de fractie van het CDA wensen nadrukkelijk nader te worden geïnformeerd over het zichtbaar worden van verschillen tussen Nederlandse opleidingen en opleidingen van andere EG-landen met het oog op het eisen van aanvullende vereisten.

Het vergelijken van opleidingen ten behoeve van toelating tot een gereguleerd beroep is een zaak van de bevoegde autoriteit in kwestie. Alleen op die manier kan men wezenlijke verschillen constateren. Registratie van diploma en geconstateerde wezenlijke verschillen alsmede de mede daarop gebaseerde aanvullende vereisten, kan later de basis vormen van (geautomatiseerde) informatievoorziening.

De leden van de fractie van het CDA informeren ten aanzien van welke beroepen sprake is van een verdeling van verantwoordelijkheden tussen verschillende ministers en geven daarbij het voorbeeld van de architecten. Tevens vragen deze leden naar de kosten van de uitvoering.

Bij elk van de gereguleerde beroepen is altijd een «eerstverantwoordelijke» minister. Dat is ook het geval bij de architecten. In de lijst van gereguleerde beroepen zoals opgenomen op blz. 6 van de memorie van toelichting is enerzijds sprake van een tuin- en landschapsarchitect. Dit beroep ressorteert onder het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Anderzijds is sprake van een interieurarchitect, welk beroep ressorteert onder het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Ten aanzien van het beroep (bouwkundig) architect is sprake van een zogenaamde specifieke richtlijn, zodat dit beroep (dat onder het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening ressorteert) niet onder de onderhavige richtlijn en daarmee ook niet onder de Algemene wet valt.

Met betrekking tot de kosten kan worden opgemerkt dat de kosten van

het onderzoek in principe ten laste komen van de desbetreffende bevoegde autoriteit. Indien sprake is van een stage of proeve wordt in Nederland, net als in andere EG-landen, veelal een bijdrage (bijvoorbeeld in de vorm van examengeld) van de migrant gevraagd.

De leden van de fractie van het CDA vragen tevens om een nadere uitleg ten aanzien van een passage in de memorie van antwoord met betrekking tot het mogen vragen van een bepaalde talenkennis van een migrant.

De door deze leden aangehaalde passage is afkomstig uit de in de memorie van antwoord vermelde Verordening 1612/68, die alleen betrekking heeft op onderwijsgeevenden. Voorbeelden van bepalingen die in de regelgeving van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen zijn opgenomen, betreffen het eisen van een certificaat Nederlands. Zo wordt in artikel 5 van de Regeling onderwijsbevoegdheid EG-onderdanen (Uitleg O&W-Regelingen 1992, 9; waarin uitvoering wordt gegeven aan de onderhavige richtlijn) het bezit van het Certificaat Nederlands als Vreemde taal vereist, indien iemand een onderwijsbevoegdheid wenst voor het basisonderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs dan wel het voortgezet onderwijs. Daarbij worden aan potentiële groepsleerkrachten in het basisonderwijs wat hogere eisen gesteld dan aan anderen.

Wat betreft de beroepen in de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening, worden van overheidswege geen eisen gesteld aan de talenkennis. Een en ander wordt overgelaten aan de werkgevers.

Voor het antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie inzake de stand van zaken met betrekking tot het beperken van het aantal beroepen waarvoor in de Lid-Staten het nationaliteitsvereiste wordt gesteld, wordt verwezen naar de reactie op een soortgelijke vraag van de fractie van de PvdA.

De leden van zowel de CDA-fractie als de fractie van de PvdA vragen naar de stand van zaken met betrekking tot het overleg met de Orde van Advocaten over een eventuele wijziging van de Advocatenwet in verband met het voorliggende wetsvoorstel. De leden van de CDA-fractie stellen deze vraag in verband met het feit dat dit wetsvoorstel geen regeling bevat voor het geval dat de toelating tot een beroep mede afhankelijk is van de vraag of de applicant zich in het verleden tuchtrechtelijk heeft misdragen of anderszins vanwege zijn verleden niet geschikt is voor het desbetreffende beroep. De leden van de PvdA-fractie zijn nog niet geheel overtuigd door de regering dat er voldoende garanties zijn voor het kunnen verhinderen van toelating tot bepaalde beroepen van personen met een tuchtrechtelijk verleden.

Het overleg tussen de betrokken ministeries enerzijds en de Orde van Advocaten anderzijds heeft geleid tot een wijziging van artikel 7 van het onderhavige wetsvoorstel alsmede tot een voorstel tot wijziging van de artikelen 2 en 4 van de Advocatenwet. Deze voorstellen zijn alle opgenomen in de bij deze nota gevoegde nota van wijziging. Een en ander houdt in dat nu zowel van Nederlanders (met een Nederlandse dan wel met een buitenlandse opleiding) als van buitenlanders wordt verlangd dat zij een verklaring omtrent het gedrag overleggen bij het verzoek tot inschrijving als advocaat. Indien iemand reeds eerder als advocaat werkzaam is geweest, dient hij tevens een verklaring over te leggen, dat hij niet tuchtrechtelijk is veroordeeld noch in staat van faillissement heeft verkeerd in het kader van de uitoefening van het desbetreffende beroep.

De leden van de CDA-fractie informeren tevens in hoeverre de situatie zich kan voordoen dat EG-onderdanen met een Nederlandse opleiding die in een andere Lid-Staat willen gaan werken, problemen kunnen krijgen indien de aldaar vereiste documenten niet overeenkomen met de in Nederland vereiste documenten.

Artikel 6 van de richtlijn beoogt voor deze materie een oplossing te bieden, door aan de Lid-Staten op te leggen dat zij documenten van andere Lid-Staten die door bevoegde autoriteiten zijn afgegeven, als voldoende bewijs aanvaarden. Indien de documenten niet overeenkomen, mogen deze worden vervangen door verklaring onder ede ten overstaan van bijvoorbeeld een rechter of een notaris.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat diploma-erkenning juist voor een aantal niet EG-onderdanen van het grootste belang is.

Ondergetekende deelt die mening. Zoals deze leden terecht constateren, kan de oplossing van dit probleem echter niet geschieden in het kader van dit wetsvoorstel, dat zich beperkt tot EG-diploma's en EG-onderdanen, te weten toelating in Nederland van EG-onderdanen, in het bezit van een binnen de EG behaald of erkend diploma.

De leden van de fracties van de PvdA en van Groen Links vragen of en zo ja welke activiteiten in het kader van de Raad van Europa en UNESCO worden ontwikkeld ter erkenning van diploma's in breder verband en binnen welke termijn die activiteiten tot resultaten zullen leiden.

In het kader van de Raad van Europa bestaan enige conventies die betrekking hebben op universitaire diploma's. Het gaat hierbij onder meer om het Europees Verdrag van 15 december 1956 inzake de gelijkstelling van tijdvakken van universitaire studie, Trb. 1957, nr. 202, en het Europees Verdrag van 14 december 1959 inzake de academische erkenning van universitaire kwalificaties, Trb. 1960, nr. 22. Deze twee conventies richten zich op studenten of afgestudeerden met het oog op de mogelijkheid van verdere studie. Het gaat dus niet, zoals bij de onderhavige richtlijn, om volledig gekwalificeerde beroepsbeoefenaren die toegang willen tot een beroep.

In het kader van de UNESCO is tot stand gekomen de Overeenkomst van 21 december 1979 inzake de erkenning van studies aan, en diploma's of graden van instellingen van hoger onderwijs in de staten, behorende tot de Europese regio, Trb. 1981, nr. 252. Deze conventie ziet zowel op de mogelijkheden in het kader van verdere studie als in het kader van beroepsuitoefening. In dit geval is evenwel geen sprake van een afdwingbaar recht, maar slechts van een inspanningsverplichting voor de overheden die zich bij de Conventie hebben aangesloten.

Wat betreft toekomstige activiteiten kan worden opgemerkt dat binnen UNESCO activiteiten worden ontplooid om te komen tot een mondiale conventie of aanbeveling op het terrein van gelijkstelling van diploma's.

De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat activiteiten in het kader van de Raad van Europa en Unesco moeten leiden tot internationale bekendheid van kwaliteit en erkenning van diploma's uit landen die geen lid zijn van de EG. Tevens vragen zij naar de activiteiten van de NUFFIC in dit kader.

Bekendheid over kwaliteit en erkenning van diploma's is inderdaad van het grootste belang en in Nederland wordt daaraan veel aandacht gegeven. Via organisaties als de NUFFIC is al veel expertise ontwikkeld en er wordt thans gewerkt aan een systeem in een groter kader waarbij

deze informatie zo breed mogelijk beschikbaar is. Deze activiteiten vallen buiten de scope van dit wetsvoorstel, maar de informatievoorziening ten behoeve van deze richtlijn zal wel worden opgenomen in het grotere informatiekader.

Wat betreft de informatievoorziening ten aanzien van de richtlijn vervult het Informatiecentrum RAS (IRAS), ondergebracht bij de NUFFIC, deze taak. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe brochure, die, eenmaal gereed, niet alleen meer in het Engels en Frans, maar ook in het Duits zal worden vertaald. Ook Nederlanders met vragen over andere Lid-Staten kunnen terecht bij het IRAS en worden van daar doorverwezen naar de aldaar bekende adressen in de Lid-Staten.

Wat betreft het verzoek van de leden van de fractie van de PvdA om informatie met betrekking tot artikel 7.23 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) kan worden medegedeeld, dat een ministeriële regeling op grond van het tweede lid van genoemd artikel in voorbereiding is. Tijdens deze voorbereiding is gebleken dat een aanpassing van de huidige wettekst noodzakelijk is, teneinde te voorkomen dat er gedurende een bepaalde periode geen mogelijkheid zou zijn voor buitenlanders om in aanmerking te komen voor het voeren van een Nederlandse titel. Het is namelijk niet mogelijk om snel volledige lijsten te maken van diploma's die zonder meer recht geven op het voeren van een Nederlandse titel. Voorgesteld zal worden een nieuw lid toe te voegen aan artikel 7.23, waarin het weer tot de mogelijkheden gaat behoren dat ondergetekende op een individueel verzoek beslist. Een wetsvoorstel dienaangaande zal binnenkort in procedure worden gebracht.

De leden van de fractie van de PvdA vragen naar wederzijdse erkenning van ingenieurstitels in relatie tot diploma-erkenning.

Artikel 7.23 van de WHW regelt alle zaken de titulatuur betreffende, dus ook ten aanzien van de ingenieurstitel. In Nederland is ingenieur geen gereguleerd beroep, doch er bestaat vrij verkeer binnen de EG en op basis van wederzijds vertrouwen kan men elkaars diploma's van hoger onderwijs accepteren.

De leden van de PvdA-fractie informeren tevens naar de status van het certificaat «Europees ingenieur» dat mogelijk door de Europese ingenieursvereniging Feani zal worden ingevoerd.

De status van een eventueel Europees certificaat is een zaak van de organisatie die dat certificaat verstrekt. De consequenties kan ondergetekende niet overzien. Wel kan worden aangegeven dat de Nederlandse overheid er als zodanig geen behoefte aan heeft.

Aan het verstrekken van het predicaat «Europees Ingenieur» zijn geen rechtsgevolgen verbonden, noch naar EG-recht noch naar Nederlands recht, omdat de Feani een Europees privaatrechtelijke rechtsvorm heeft en geen bevoegdheden heeft op publiekrechtelijk gebied.

De aangekondigde procedure tegen de Europese Ingenieursvereniging is nog niet gestart. Op dit moment wordt nog gezocht naar belanghebbenden die de procedure zullen kunnen aanspannen.

De leden van de fractie van de VVD informeren waarom niet is geopteerd voor de mogelijkheid om aan de migrant ofwel een aanpassingsstage ofwel een proeve van bekwaamheid op te leggen.

Nederland heeft zich in het overleg in Brussel – ook in het overleg dat tot de onderhavige richtlijn heeft geleid – altijd een voorstander getoond

van zoveel mogelijk vrijheid voor migranten. Daartoe behoort ook de keuzevrijheid van een migrant tussen stage en proeve. Een regeling waarin voor een bepaald beroep of een groep van beroepen het keuzerecht wordt uitgesloten, dient, alvorens deze kan worden vastgesteld, op grond van artikel 10 van de richtlijn aan de Europese Commissie te worden voorgelegd.

De vraag van de leden van de fractie van Groen Links inzake activiteiten van de Raad van Europa dan wel UNESCO met betrekking tot diploma-erkenning is reeds beantwoord bij een soortgelijke vraag van de leden van de fractie van de PvdA.

De leden van de fractie van Groen Links vragen of in andere dan EG-lidstaten reeds regels vigeren ten aanzien van erkenning van EG-hoger onderwijsdiploma's.

Op 1 januari 1993 is de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte in werking is getreden. Een overzicht van de EG-richtlijnen die door de EVA-landen worden overgenomen, is vastgelegd in diverse tot de EER-overeenkomst behorende bijlagen. Voor een goed functioneren van het vrij verkeer van personen en diensten en een uitbreiding van de vrijheid van vestiging van uitsluitend EG-onderdanen tot die uit de EVA-landen werd het van groot belang geacht richtlijn 89/48 EEG (RAS I) ook op te nemen in het EER-verdrag. RAS I wordt vermeld in Bijlage VII onder A van de EER-overeenkomst.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen